

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO,
DELO IN ŠPORT

Sofinancira
Evropska unija

Digitalna izobraževalna vsebina: Srčna tačka

Projekt: Zlata vez: psi za medgeneracijsko povezovanje

Upravičenec: PANTAYA+ izobraževanje so.p., Selo pri Žirovnici 18, 4274 Žirovnica

I FEEL
SLOVENIA

Vsebina

1. Digitalna izobraževalna vsebina	3
1.1 Srčna tačka in njena povezava s projektom Zlata vez	3
1.2 Pomen obiskov za stanovalce in njihove družine	4
1.3 Priprava svojca in skrbnika psa pred obiskom.....	5
1.4 Primernost psa in prepoznavanje njegovega počutja	6
1.5 Prihod v dom in potek obiska	7
1.6 Higiena in varnost v skupnem bivalnem okolju.....	9
2. Vloga zaposlenih in organizacija dela v domu	10
3. Sodelovanje stanovalcev in svojcev.....	11
4. Okoliščine za prestavitev ali prekinitev obiska	12
5. Kontrolni seznam pred obiskom.....	13
6. Uporaba video vsebin pri izobraževanju	13
7. Spletna platforma in samostojno učenje	14
8. Spremljanje odzivov in izboljševanje obiskov	15
9. Nadaljnja uporaba in prenos v druge domove	16

1. Digitalna izobraževalna vsebina

1.1 Srčna tačka in njena povezava s projektom Zlata vez

Srčna tačka je program obiskov lastniških psov, razvit v okviru projekta Zlata vez: psi za medgeneracijsko povezovanje. Projekt socialnega podjetja PANTAYA+ izobraževanje so.p. izhaja iz potrebe po kakovostnejših socialnih stikih starejših oseb v institucionalnem varstvu. V ospredje postavlja vključevanje svojcev, ki lahko s primerno pripravljenim družinskim psom sodelujejo pri obiskovanju svojega bližnjega. Takšno sodelovanje omogoča, da del stanovalčevega prejšnjega življenjskega okolja ostane prisoten tudi po selitvi v dom.

Temelj programa je osebni odnos. Pes je lahko stanovalčev nekdanji vsakodnevni spremljevalec ali pes njegovih svojcev, s katerim je že vzpostavil prijeten stik. Njegova prisotnost lahko postane izhodišče za druženje, pogovor o družinskem življenju in ohranjanje skupnih navad. Kadar predhodne vezi ni, je treba spoznavanju nameniti posebno pozornost ter preveriti, ali si stanovalec takšnega srečanja sploh želi. Sorodstvena povezanost skrbnika s stanovalcem sama po sebi ne pomeni, da je vsak družinski pes primeren za obisk.

Obiski v okviru Srčne tačke so podporna družabna dejavnost. Lastniški pes z vključitvijo v program ne pridobi statusa terapevtskega psa, svojec pa ne prevzame vloge terapevta. Strokovno vodena terapija s pomočjo živali vključuje posebej opredeljene cilje obravnave in ustrezno usposobljenega izvajalca. Razlikovanje je pomembno, ker svojcem omogoča realna pričakovanja, zaposlenim pa jasno razmejitev med družinskim obiskom in strokovno obravnavo. Morebitni ugoden odziv stanovalca se spremlja kot izkušnja konkretnega obiska, brez samodejnega sklepanja o zdravljenju bolezni. [3]

Pilotna izvedba Srčne tačke je potekala v enem domu za starejše. Takšno okolje omogoča preverjanje organizacije obiskov in zbiranje izkušenj sodelujočih. Prenos programa v drug dom zahteva ponovno

uskladitev prostorov, odgovornosti, zdravstvenih omejitev in pravil. Standardizirani pristop zato pomeni skupna osnovna načela in razumljiv postopek dela, ob katerem ostaja dovolj prostora za potrebe posameznega stanovalca in ustanove.

1.2 Pomen obiskov za stanovalce in njihove družine

Selitev v dom za starejše lahko spremeni način, kako posameznik ohranja stike s svojim domačim okoljem. Poleg spremembe prostora se lahko zmanjšajo možnosti za sodelovanje pri družinskih opravilih, za odločanje o vsakodnevnih navadah in za druženje z živaljo, ki je bila del njegovega življenja. Namen Srčne tačke je ohraniti eno od teh povezav tam, kjer je za človeka pomembna. Pri načrtovanju obiska zato izhajamo iz njegove življenjske zgodbe in interesov, ne iz predpostavke, da imajo vsi starejši ljudje enak odnos do psov.

Znani pes lahko ponudi skupno temo, ob kateri se pogovor razvije lažje. Stanovalec lahko pripoveduje o preteklih sprehodih, pasjih navadah ali dogodkih doma, svojci pa lahko pogovor nadaljujejo z novicami in spomini. S tem se odpira prostor, v katerem ima starejši človek vlogo poznavalca in sogovornika. Takšen način druženja je povezan s projektnim ciljem večje socialne vključenosti, ker stanovalcu omogoča dejavno sodelovanje pri vsebini srečanja.

Pregled raziskav Orr in sodelavcev opisuje pomen stika z živalmi za obujanje spominov, izražanje osebne identitete, občutek domačnosti in doživljanje bližine pri nekaterih stanovalcih domov. Avtorji hkrati opozarjajo na omejeno kakovost številnih raziskav. To utemeljuje individualno prilagojen pristop: za nekoga bo smiseln kratek dotik, za drugega opazovanje psa ali pogovor, nekdo tretji pa srečanja ne bo želel. Tudi žalostni spomini ali nelagodje so možen odziv, ki ga je treba sprejeti. [2]

Jain in sodelavci v sistematičnem pregledu ugotavljajo možne koristi intervencij s psi predvsem pri socialnem funkcioniranju ter simptomih osamljenosti in depresivnosti, vendar rezultati raziskav niso enotni. Iz teh ugotovitev ni mogoče sklepati, da bo obisk družinskega psa pri vsakem stanovalcu povzročil enak učinek. Program zato ne obljublja preprečevanja demence, izboljšanja telesnih

sposobnosti ali zmanjšanja potrebe po zdravilih. Njegova neposredna vrednost je v možnosti za zelen, varen in za posameznika smiselni stik. [1]

Za družino je pomembno, da lahko sodeluje pri pripravi obiska in prispeva informacije, ki zaposlenim niso vedno znane: kaj je stanovalcu pri psu všeč, kako je z njim preživel čas in kateri način srečanja bi mu bil najbližji. Mlajši svojci lahko prisluhnejo njegovim izkušnjam, pomagajo pri dostopu do digitalnih vsebin ali sodelujejo pri mirnem druženju. Medgeneracijski pomen projekta se tako kaže v konkretni izmenjavi in skupni dejavnosti, pri kateri se spoštuje tempo starejšega človeka.

1.3 Priprava svojca in skrbnika psa pred obiskom

Priprava se začne s pogovorom z odgovorno osebo doma. Svojec pojasni, katerega stanovalca želi obiskati, kakšen odnos ima stanovalec do psa in kdo bo psa spremljal. Skupaj določijo termin, prostor, način prihoda in osebo, na katero se skrbnik lahko obrne ob vprašanju ali spremembi okoliščin. Predhodni dogovor omogoča, da obisk ne posega v nego, obroke, počitek ali druge obveznosti doma. Hkrati preprečuje položaj, v katerem bi zaposleni šele ob prihodu psa morali odločati o pogojih srečanja.

Skrbnik pred prvim obiskom pridobi navodila glede dokumentacije o psu in se seznani z zdravstvenimi ter higienskimi pogoji ustanove. O morebitnih bolezenskih znakih, nedavnih težavah ali nenavadnem vedenju psa odkrito obvesti odgovorno osebo. Kadar obstaja dvom o zdravstveni primernosti, se posvetuje z veterinarjem. Pri negotovosti glede vedenja je potrebna pomoč ustrezno usposobljenega strokovnjaka za vedenje psov. Poznavanje psa v domačem okolju je pomembno izhodišče, vendar ne zadostuje za presojo vseh odzivov v neznanem prostoru.

Pred prihodom skrbnik poskrbi za običajne potrebe psa: primerno gibanje, možnost opravljanja potrebe, dostop do vode in dovolj počitka. Namen priprave ni psa izčrpati, da bi med obiskom miroval. Utrujen pes se lahko na dodatne obremenitve odziva drugače, zato je treba upoštevati tudi pot do

doma, čakanje in morebitno vznemirjenje med prevozom. Če je že prihod zanj zelo naporen, je smiselno obisk prestaviti ali skupaj z domom poiskati manj zahtevno obliko srečanja.

Oprema naj bo preprosta, varna in psu poznana. Skrbnik pripravi povodec, ustrezno nameščeno oprsnico ali ovratnico, vodo, posodo ter vrečke za iztrebke. Po dogovoru z domom lahko prinese čisto podlogo, na kateri pes počiva. Predmeti naj bodo razporejeni tako, da ne ovirajo prehodov. Priboljški ali igrače se uporabljajo samo, če so skladni s pravili doma in ne povzročajo dodatnega vznemirjenja. Udeleženci vnaprej vedo, kdo jih sme ponuditi in na kakšen način.

Enako pomembna je priprava ljudi. Stanovalcu se predstavi, kdo prihaja in kaj se bo dogajalo, svojcem pa pojasni, da srečanja ni treba izvesti po vnaprej zamišljenem scenariju. Če človek ali pes stik odklanja, se načrt spremeni. Skrbnik mora biti pripravljen obisk skrajšati tudi po daljši poti ali ob pričakovanjih družine. Sposobnost pravočasnega odhoda je del odgovornega sodelovanja in pogoj, da dobrobit udeležencev ostane pred organizacijskimi željami.

1.4 Primernost psa in prepoznavanje njegovega počutja

Pri presoji primernosti upoštevamo zdravje, vedenje, pretekle izkušnje psa in konkretne pogoje obiska. Pasma ali velikost sami ne omogočata zanesljive odločitve. Tudi majhen pes lahko vznemirjeno skače ali se brani ob neprijetnem dotiku, velik in miren pes pa zaradi prostorskih omejitev potrebuje drugačno organizacijo srečanja. Pomembno je, ali ga skrbnik lahko varno vodi, ali se ob njem umiri in ali mu predvideni način stika ustreza.

Dom za starejše vsebuje dražljaje, ki jih pes morda ne pozna: drugačne vonjave, vozičke, hodulje, dvigala, zvoke in ljudi z različnimi načini gibanja ali sporazumevanja. Priprava zato vključuje oceno odzivanja na takšne okoliščine, brez namernega izpostavljanja stanovalcev negotovim odzivom. Če pes potrebuje postopno privajanje, se to načrtuje v primernem okolju s strokovno podporo. Obisk ranljive osebe ni primeren trenutek za preverjanje, koliko neprijetnih dražljajev bo pes prenesel.

Pri sproščenem psu običajno opazimo mehkejšo držo telesa, naravno gibanje in možnost umiritve. Pomemben pokazatelj je, da se lahko brez prisile približa ali odmakne in nato ostane miren ob skrbniku. Posameznega giba ne razlagamo ločeno od celotnega vedenja. Skrbnik primerja trenutno odzivanje z običajnim vedenjem svojega psa in spremlja, kaj se je v prostoru zgodilo tik pred spremembo.

Med opozorilne znake lahko sodijo ponavljajoče obračanje glave stran, oblizovanje, zehanje, nizka drža telesa, umikanje, otrplost ali skrivanje. Izrazit nemir, tresenje in sopihanje brez očitnega napora prav tako zahtevajo pozornost. Renčanje, kazanje zob ali šavsanje so razlog za takojšnjo prekinitev stika. Telesne znake razlagamo v povezavi z okoliščinami; eno samo zehanje še ne zadošča za sklep o stresu, ponavljanje več znakov ob približevanju ljudi pa zahteva umik in razbremenitev. [4]

Ob zgodnjih znakih nelagodja skrbnik poveča razdaljo, zmanjša dogajanje in psu omogoči mir. Če se pes ne umiri, se obisk zaključi. Opozorilnega vedenja ne kaznujemo in psa ne zadržujemo ob stanovalcu zaradi želje po fotografiji ali dotiku. Pri ponavljajočih se težavah se nadaljnji obiski odložijo do strokovne presoje. Mirno prenašanje stika zaradi omejevanja gibanja se ne sme zamenjati za sproščeno sodelovanje.

1.5 Prihod v dom in potek obiska

Ob prihodu se skrbnik javi dogovorjeni osebi in preveri, ali pogoji za obisk še veljajo. Predhodni dogovor ne izključuje spremembe zaradi stanovalčevega počutja ali razmer na oddelku. Pes se giblje po določeni poti, pod neposrednim nadzorom skrbnika in na povodcu. Približevanje drugim stanovalcem je mogoče le ob njihovem soglasju in v okviru pravil doma. Hodnik ali sprejemni prostor nista samodejno prostor za nenapovedano skupinsko druženje.

Začetek srečanja naj bo umirjen. Stanovalcu povemo, da je pes prispel, ter preverimo njegovo pripravljenost. Psu omogočimo, da zazna prostor na primerni razdalji, ne da bi ga več ljudi hkrati obkrožilo. Skrbnik se namesti tako, da lahko spremlja psa in hkrati omogoča prost prehod zaposlenim.

Prvi obisk je predvsem priložnost za spoznavanje razmer. Njegovo trajanje se določa glede na odzive in dogovor z domom, brez zahteve po doseganju določene dolžine.

Neposredni stik se razvije postopoma. Stanovalec lahko psa najprej opazuje, ga ogovori in po dogovoru ponudi miren dotik, če se pes prostovoljno približa. Psa ne vlečemo k človeku, ga ne objemamo na silo in ne zadržujemo v naročju. Skrbnik usmerja srečanje tako, da sta mogoča odmik in premor. Kadar stanovalec ne želi dotika, lahko druženje ostane pogovor o psu ali mirna prisotnost v istem prostoru.

Vsebina obiska se prilagodi interesom stanovalca. Svojec ga lahko povabi, naj pove kaj o življenju s psom, pogleda družinsko fotografijo ali opazuje običajno pasje vedenje. Če je dogovorjen kratek sprehod, se njegova izvedljivost predhodno preveri z zaposlenimi. Za vodenje psa ostane odgovoren skrbnik; pomoč človeku pri hoji mora biti organizirana tako, da nadzor nad psom zaradi nje ne oslabi. Pes se ne uporablja kot opora za ravnotežje ali vstajanje.

Med celotnim srečanjem skrbnik spremlja psa, zaposleni oziroma dogovorjena spremljevalna oseba pa stanovalčevo počutje in potrebe. Pozornost je usmerjena tudi v utrujenost, nelagodje, nenadno spremembo razpoloženja ali željo po zaključku. Pogovor med svojci ne sme odvrniti pozornosti od neposrednega stika. Pri skupinskem srečanju je treba vnaprej omejiti obseg sodelovanja tako, da odgovorne osebe lahko dejansko spremljajo vse udeležence.

Zaključek naj bo predvidljiv in miren. Stanovalcu povemo, da bo pes odšel, se poslovimo in pospravimo pripomočke. Skrbnik psa odpelje po dogovorjeni poti, zaposleni pa po potrebi preveri stanovalčevo počutje po odhodu. Kratka izmenjava opažanj omogoči pripravo naslednjega srečanja. Za kakovost šteje predvsem to, ali je bil obisk za človeka smiseln in za psa obvladljiv, zato krajše srečanje ni manj vredno od daljšega.

1.6 Higiena in varnost v skupnem bivalnem okolju

Varnostni okvir mora upoštevati, da je dom skupni življenjski prostor ljudi z različnimi potrebami. Nekateri si stika s psom želijo, drugi imajo alergije, se psov bojijo ali potrebujejo posebno zdravstveno zaščito. Organizacija obiskov mora omogočiti sodelovanje zainteresiranih, ne da bi druge stanovalce izpostavljala neželenemu stiku. Pri izbiri prostora se zato preverijo dostop, možnost umika, bližina drugih oseb in nemoteno izvajanje oskrbe.

Osnovni higienski ukrep je ustrezna higiena rok po stiku z živaljo; pred stikom se upoštevajo navodila doma, posebno kadar bi se na rokah lahko nahajali ostanki hrane ali druge nečistoče. Preprečuje se stik pasje slin z obrazom, ranami in medicinskimi pripomočki. Pes naj bo čist, ustrezno negovan in brez bolezenskih znakov. O zdravstvenih preventivnih ukrepih se skrbnik dogovori z veterinarjem, dom pa določi dokumentacijo, ki jo potrebuje za dovolitev obiska. [3]

Prostori za pripravo hrane, zdravila, čisti pripomočki in druga območja z omejenim dostopom niso del običajne poti obiska. Svojec ne odloča samostojno o vstopu v sobo ali o namestitvi psa na posteljo. Morebitni stik s posteljo ali drugim pohištvom je mogoč le po izrecnem dogovoru z domom in ob izpolnjenih higienskih ter varnostnih pogojih. Pripomočki za psa se hranijo ločeno od predmetov za nego in prehrano stanovalca.

Tveganje lahko nastane tudi brez neposrednega stika s psom. Povodec, posoda ali podloga lahko ovirajo prehod, nepričakovan premik živali pa zmoti človeka pri hoji. Skrbnik zato poskrbi, da pes ne sega na pot vozičkom in hoduljam ter da povodec ni napet prek prostora. Skačejoče pozdravljanje, tek za igračo in druga živahna igra v bližini stanovalcev ne sodijo v miren obisk. Prostor se prilagodi pred srečanjem, ne šele po skorajšnji nezgodi.

Če pes opravi potrebo v prostoru, skrbnik obvesti zaposlene, prepreči dostop do onesnaženega mesta in sodeluje pri odstranitvi nečistoče v skladu z navodili doma. Čiščenje in razkuževanje se izvedeta po postopku ustanove, z ustrezno zaščito in sredstvi. Ob ugrizu, praski, padcu ali drugem dogodku se obisk

prekine, psa varno umakne in takoj obvesti odgovorno osebo. O oskrbi človeka odloča zdravstveno osebje; nadaljevanje obiskov se presodi šele po obravnavi dogodka.

Tudi dogodek brez poškodbe je lahko pomemben za izboljšanje izvedbe. Primer je nenadno zapletanje povodca okoli hodulje ali umik stanovalca ob pasjem laježu. Takšne okoliščine se zapišejo dovolj konkretno, da je mogoče prepoznati vzrok in prilagoditi prostor, vodenje ali način stika. Udeleženci naj imajo možnost dogodek sporočiti brez pritiska, da mora biti vsako srečanje opisano kot uspešno.

2. Vloga zaposlenih in organizacija dela v domu

Vodstvo doma določi, pod katerimi pogoji se program lahko izvaja, ter imenuje kontaktno oziroma odgovorno osebo. Dogovor mora biti razumljiv tudi zaposlenim, ki niso sodelovali pri začetni pripravi. Osnovne informacije vključujejo način najave, dovoljene prostore, zdravstvene in higienske pogoje, nadzor psa ter postopek ob prekinitvi obiska. Jasnost zmanjšuje odvisnost izvajanja od posameznika in omogoča, da svojci pri različnih zaposlenih prejmejo usklajena navodila.

Strokovni delavci prispevajo poznavanje stanovalca. S svojcem preverijo njegove želje, način sporazumevanja, omejitve pri gibanju in morebitne okoliščine, zaradi katerih bi bilo treba stik prilagoditi. Pri zdravstvenih vprašanjih odločajo pristojni zdravstveni delavci v okviru svojih nalog. Svojcu se posredujejo informacije, ki jih potrebuje za varno ravnanje, brez nepotrebnega razkrivanja osebnih podrobnosti. Cilj dogovora je konkretna izvedljivost srečanja.

Zaposleni ne prevzemajo samodejno nalog skrbnika psa. Hranjenje, vodenje, nadzor in umik živali ostanejo naloga osebe, ki jo pripelje. Če ta oseba zaradi pomoči stanovalcu psa ne more spremljati, mora biti drugačna razporeditev nalog dogovorjena pred obiskom. Tako se prepreči, da bi skrb za žival nepredvideno obremenila zaposlene ali zmanjšala njihovo pozornost pri oskrbi drugih stanovalcev.

Pri uvajanju programa je koristno kratko skupno usposabljanje. Zaposleni in svojci pregledajo pot prihoda, preizkusijo razporeditev prostora ter se dogovorijo, kako bodo opozorili na potrebo po

premoru. Digitalno gradivo omogoča pripravo na takšen pogovor, praktična razlaga pa razreši posebnosti konkretnega doma. Če se izkaže, da navodilo povzroča nejasnosti, se ga dopolni z razumljivim primerom in posodobitev posreduje vsem sodelujočim.

Po obiskih odgovorna oseba zbira bistvena opažanja in preverja, ali program ostaja organizacijsko obvladljiv. Poleg zadovoljstva stanovalcev so pomembni dejanska poraba časa, potrebne prilagoditve in morebitne motnje dela. S tem se podpre cilj prijave, da se razvije uporaben in ponovljiv model. Dolgoročna izvedljivost zahteva realno razporeditev nalog in dovolj časa za pripravo, zato je ni mogoče utemeljevati zgolj z dobrim odzivom na posamezno srečanje.

3. Sodelovanje stanovalcev in svojcev

Stanovalec je sogovornik pri načrtovanju obiska. Kadar lahko izrazi svoje želje, se z njim dogovorimo o prostoru, načinu druženja in želenem stiku. Njegova odločitev, da želi psa samo opazovati ali da obiska ne želi, ima enako veljavo kot navdušeno sodelovanje. Svojci naj ga ne prepričujejo z občutkom dolžnosti do družine ali z razlago, da je obisk zanj nujno koristen. Prostovoljnost mora ostati prisotna tudi med srečanjem.

Komunikacija naj bo odrasla, spoštljiva in dovolj počasna. Govorimo s stanovalcem, mu pustimo čas za odziv in vprašanja prilagodimo njegovemu načinu sporazumevanja. Ni treba zahtevati pripovedovanja ali spominjanja, če mu to ne ustreza. Tudi tiho opazovanje psa je lahko izbrana oblika sodelovanja. Svojec naj spremlja, ali je pogovor človeku prijeten, ter se izogne preverjanju spomina ali popravljanju pripovedi na način, ki bi povzročal stisko.

Pri človeku z demenco ali težavami pri sporazumevanju se način srečanja vnaprej uskladi z zaposlenimi, ki ga poznajo. Uporabljajo se kratka pojasnila in mirno dogajanje, sočasno pa se spremljajo besedni in nebesedni odzivi. Odsotnost izrecnega nasprotovanja sama po sebi ne pomeni, da je stik prijeten. Če se človek odmika, kaže strah ali postaja vznemirjen, se srečanje prilagodi oziroma prekine. Tudi kadar pri odločitvah sodeluje druga upravičena oseba, je treba spoštovati stanovalčevo trenutno doživljanje.

Pri gibalnih omejitvah se najprej zagotovi varen položaj človeka in dovolj prostora. Zaradi želje po dotiku se ne spodbuja nevarnega sklanjanja, vstajanja brez pomoči ali seganja prek roba postelje. Skrbnik psa ostane ob živali in preprečuje nenadne premike proti stanovalcu. Če varen neposredni dotik ni izvedljiv, se izbere druga oblika druženja. Hranjenje s priboljškom je možno le po predhodnem dogovoru, ne kot obvezni del sodelovanja.

Mlajši družinski člani lahko pri obisku sodelujejo s pripovedovanjem, poslušanjem in pomočjo pri pripravi, vendar naj njihova živahnost ne določa tempa srečanja. Otroci potrebujejo neposreden nadzor odraslega in jasna navodila o ravnanju s psom. Več udeležencev ne pomeni nujno kakovostnejšega druženja. Medgeneracijsko povezovanje se uresničuje predvsem takrat, ko ima stanovalec možnost prispevati lastno izkušnjo in ko drugi upoštevajo njegove želje.

4. Okoliščine za prestavitev ali prekinitev obiska

Obisk se prestavi, kadar pes kaže znake bolezni, bolečine, poškodbe, izrazite utrujenosti ali vedenjske preobremenitve. Enako velja, če stanovalec obiska ne želi, se slabo počuti ali strokovno osebje presodi, da srečanje v trenutnih okoliščinah ni primerno. Začasne omejitve v domu, odsotnost dogovorjenega nadzora ali neustrezen prostor so samostojni razlogi za odložitev. Odločitev se sprejme glede na dejanske pogoje tistega dne.

Skrbnik in zaposleni morajo imeti možnost obisk prekiniti brez dodatnega pregovarjanja. Pravočasno opaženo nelagodje omogoča miren zaključek, preden se položaj stopnjuje. Kadar se razlog ponavlja, se skupaj preveri, ali je potrebna drugačna priprava, krajše srečanje, drug prostor ali strokovna presoja primernosti psa. Predhodna uspešna izvedba ne pomeni, da je treba z obiski nadaljevati ne glede na spremembe.

Če je smiselni družinski stik mogoč brez prisotnosti psa, se lahko obisk svojcev nadaljuje v tej obliki. Stanovalcu se lahko pokaže fotografijo ali pripoveduje o dogajanju doma, če to želi. Odpoved srečanja s psom tako ne pomeni prekinitve odnosa, ki ga želi projekt podpreti. Program ostaja usmerjen v

potrebe človeka in odgovorno ravnanje z živaljo tudi takrat, ko je najboljša odločitev, da pes ostane doma.

5. Kontrolni seznam pred obiskom

Seznam je namenjen kratki ponovitvi ključnih pogojev. Svojec oziroma skrbnik ga pregleda pred odhodom, ob prihodu pa z odgovorno osebo preveri morebitne spremembe. Če pomemben pogoj ni izpolnjen ali je nejasen, se obisk najprej uskladi z domom. Izpolnjen seznam ne nadomešča sprotnega spremljanja človeka in psa.

- Termin, prostor in način prihoda so dogovorjeni z odgovorno osebo doma.
- Stanovalec si srečanja želi, njegovo trenutno počutje pa omogoča dogovorjeni obisk.
- Skrbnik pozna pravila doma, dovoljene poti in prostore ter kontaktno osebo.
- Zahtevana dokumentacija o psu je urejena in predložena na dogovorjeni način.
- Pes nima zaznanih bolezenskih znakov, bolečin ali izrazitega vedenjskega nelagodja.
- Pes je čist, primerno spočit in je imel možnost opraviti potrebo.
- Pripravljeni so povodec, voda, posoda, vrečke za iztrebke in drugi dogovorjeni pripomočki.
- Jasno je, kdo spremlja psa in kdo po potrebi pomaga stanovalcu.
- Skrbnik prepozna opozorilne znake pri svojem psu in mu lahko omogoči umik.
- Udeleženci poznajo način prekinitve obiska in obveščanja ob nepredvidenem dogodku.

6. Uporaba video vsebin pri izobraževanju

Video vsebine dopolnjujejo pisna navodila z izkušnjami ljudi, vključenih v pilotni projekt. Njihova učna vrednost je v povezovanju pravil z življenjskimi okoliščinami: kaj stanovalcu pomeni pes, kako svojec doživlja obisk in katere organizacijske pogoje izpostavljajo zaposleni. Posnetek se uporablja kot

izhodišče za pogovor in razumevanje, posamezna osebna izkušnja pa se ne predstavlja kot dokaz enakega učinka pri vseh udeležencih.

Sklop o stanovalki in njenem psu odpira vprašanje osebne vezi in domačnosti. Gledalec naj razmisli, katere informacije o odnosu med človekom in psom bi potreboval pred lastnim obiskom. Pogled svojca, predstavljen skozi opažanja sina, omogoča razmislek o družinski vlogi in prepoznavanju sprememb. Pri uporabi obeh vsebin je pomembno razlikovati med tem, kar oseba neposredno pove, in razlago, ki jo gledalec pripiše njenemu odzivu.

Pogled direktorice doma je uporaben za obravnavo organizacijskih odločitev in vključevanja programa v delo ustanove. Strokovni pogled zaposlene dopolni razumevanje spremljanja stanovalčevih potreb ter pomena jasnih pravil. Po ogledu naj udeleženci opredelijo, katera navodila lahko prenesejo v svoje okolje in kaj morajo še preveriti. Izobraževanje se tako zaključi z uporabnim dogovorom, denimo o najavi, prostoru srečanja ali razdelitvi odgovornosti.

Video naj se uporablja skupaj z ustreznimi poglavji gradiva. Osebi, ki posnetka ne more spremljati, je treba omogočiti razumljiv povzetek ali drug primeren način seznanitve. Pri nadaljnji pripravi in objavljanju posnetkov se spoštujejo pravila doma glede snemanja in uporabe osebnih podatkov. Sodelovanje pri obisku je ločeno od sodelovanja pri predstavitvi projekta; želja po dokumentiranju ne sme vplivati na odločitev, ali se stik nadaljuje ali prekine.

7. Spletna platforma in samostojno učenje

Spletna platforma Srčna tačka je skupno mesto za informacije o programu, izobraževalna gradiva, praktična navodila, video vsebine in strokovne vire. Naslov platforme je www.srcnatacka.eu. Njena vloga je povezana s prijavo projekta, ki predvideva digitalno dostopne vsebine za svojce, skrbnike psov in zaposlene ter njihovo uporabo tudi po zaključku projektnih aktivnosti.

Pri samostojnem učenju je smiselno najprej prebrati poglavji o namenu in koristih obiskov, nato navodila za pripravo, prepoznavanje pasjega počutja ter izvedbo. Pred prvim srečanjem uporabnik pregleda še pravila varnosti in kontrolni seznam. Vprašanja, ki jih ne more razrešiti sam, posreduje odgovorni osebi doma. Tako digitalno gradivo podpira pripravo na konkretni dogovor, namesto da bi uporabnik iz splošnega opisa sklepal o dovoljenju za obisk.

Digitalna oblika omogoča ponovno uporabo iste vsebine ob različnih trenutkih: pred usposabljanjem, tik pred obiskom ali po dogodku, ki je sprožil novo vprašanje. Za ljudi, ki težje uporabljajo splet, je smiselna pomoč svojca, skupno branje ali tisk ustreznega poglavja. Dostopnost zato zajema tudi razumljivo besedilo, pregledno razporeditev in možnost osebne razlage. Samostojno prebrano gradivo ne pomeni usposobljenosti za izvajanje terapije ali strokovno presojo vedenja psa.

Za uporabnost platforme je pomembno, da so povezave in navodila pregledni ter da je mogoče prepoznati aktualno različico gradiva. Povratne informacije o nejasnih navodilih se uporabijo pri dopolnjevanju vsebin. Domovi lahko na skupno gradivo navežejo svoja izvedbena pravila, vendar morajo uporabniku jasno pokazati, katera navodila veljajo v konkretni ustanovi. S tem se poveča možnost enotnega razumevanja tudi ob vključevanju novih družin in zaposlenih.

8. Spremljanje odzivov in izboljševanje obiskov

Prijava projekta predvideva spremljanje odzivov z opazovanjem, pogovori, vprašalniki in povratnimi informacijami. Namen spremljanja v okviru vsakdanjih obiskov je ugotoviti, kaj stanovalcu ustreza, kako se odziva pes in katere organizacijske prilagoditve so potrebne. Evidenca izvedenega srečanja dokazuje, da je aktivnost potekala, ne dokazuje pa sama po sebi izboljšanja počutja. Za razumevanje izkušnje je treba upoštevati vsebino in okoliščine stika.

Pred srečanjem se zabeleži osnovne informacije, ki so potrebne za primerjavo: pričakovanje stanovalca, izbrano obliko druženja in posebnosti priprave. Med obiskom se spremlja konkretno vedenje, denimo samostojno začenjanje pogovora, prostovoljno približevanje, odklanjanje dotika ali

potrebo po premoru. Po srečanju se stanovalca, kadar je to mogoče, vpraša, kako je obisk doživel in ali si ga želi ponoviti. Odgovor se zabeleži brez preoblikovanja v vnaprej pričakovano pozitivno oceno.

Opažanja svojcev in zaposlenih dopolnjujejo stanovalčevo izjavo, vendar se jasno označi, kdo jih podaja. Zapis »stanovalec je povedal, da si želi ponovnega obiska« ima drugačen pomen kot »svojec meni, da je bil stanovalec bolj sproščen«. Kadar neposredne izjave ni mogoče pridobiti, se opiše opaženo vedenje in okoliščine. Pri primerjavi več srečanj se upoštevajo tudi utrujenost, druge dnevne aktivnosti in zdravstvene spremembe, saj lahko vplivajo na odziv neodvisno od psa.

Del spremljanja je dobrobit psa. Skrbnik zabeleži, ali se je lahko umiril, ali je stik sprejemal prostovoljno in ali je potreboval odmik. Zapišejo se tudi razlogi za prekinitev ter prilagoditve, ki so pomagale. Za naslednji obisk se nato določi konkretna sprememba, na primer mirnejši prostor ali manj ljudi. S tem spremljanje postane orodje za izboljšanje ravnanja, ne zgolj zbiranje vtisov za predstavitev programa.

Projektni cilji in načrtovane vrednosti kazalnikov se ločujejo od dejansko ugotovljenih rezultatov. Prav tako se ogled spletne strani razlikuje od prebranega gradiva, sodelovanja pri usposabljanju in spremembe ravnanja. Za oceno uporabnosti vsebin je smiselno preveriti, ali udeleženec zna opisati pripravo, prepoznati razlog za prekinitev in poiskati odgovorno osebo. Morebitno uporabo standardiziranih vprašalnikov vodi ustrezno usposobljena oseba. Osebne informacije se zbirajo in uporabljajo po dogovorjenih postopkih doma ter se v javnih predstavitvah prikazujejo brez nepotrebnega razkrivanja posameznikov.

9. Nadaljnja uporaba in prenos v druge domove

Trajnost programa je povezana z znanjem, ki ostane pri sodelujočih. Svojec, ki razume razloge za varnostna pravila in prepozna zgodnje nelagodje psa, lahko odgovorneje sodeluje tudi pri naslednjih obiskih. Zaposleni pa lahko izkušnje uporabijo pri pripravi drugih družin. Digitalno gradivo ohranja skupna navodila dostopna in podpira vključevanje novih oseb, pri čemer se praktična izvedba še naprej usklajuje z domom.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO,
DELO IN ŠPORT

Sofinancira
Evropska unija

Ob prenosu v novo ustanovo je treba preveriti, kdo prevzame koordinacijo, kateri prostori so primerni, kako se presoja posamezni obisk in kako se obvešča zaposlene. Izkušnja enega doma je uporabno izhodišče, ne potrjuje pa samodejno izvedljivosti v drugem okolju. Začetni obseg naj omogoča dejanski nadzor in spremljanje. Širitev je utemeljena, ko ustanova razume potrebne naloge in jih lahko vključi v svojo organizacijo dela.

Vloga socialnega podjetja je povezana z razvojem vsebin, izobraževanjem, povezovanjem sodelujočih in izboljševanjem modela na podlagi izkušenj. Takšna podpora prispeva k cilju prijave, da se oblikuje dokumentiran program za oskrbovalne ustanove. Nadaljnje izvajanje zahteva dogovor o sodelovanju in razpoložljivih virih. Družbena vrednost programa se ohranja, kadar dostopnost obiskov spremljata dosledna skrb za udeležence in realna organizacija dela.

I FEEL
SLOVENIA